

2016-05-24

P R O M E M O R I A

Kapitalkrav för löptidsantaganden inom pelare 2

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) anser att reglerna för löptidsantaganden i de interna modellerna inom pelare 1 medför att den faktiska kreditrisken underskattas. Kapitalkraven inom pelare 1 utgår ifrån exponeringars kontrakterade löptid. Bankers och kredittagares rimliga förväntningar om förlängning av krediter, och de risker som utifrån ett finansiellt stabilitetsperspektiv uppstår om behovet av stabil och uthållig kreditgivning inte kan mötas, beaktas inte inom pelare 1.

FI bedömer att regelverkets antaganden om löptid, och dess påverkan på kreditrisken och därmed på kapitalkraven, är så betydande att en metod behövs för att säkerställa att kapitalkraven täcker den fulla kreditrisken och även beaktar stabilitetsrisker. FI presenterar i denna promemoria sina ställningstaganden som kan sammanfattas så här:

- FI inför ett golv för löptidsantaganden i de interna modellerna för kreditrisk på 2,5 år. Golvet resulterar i ett tillkommande kapitalkrav inom pelare 2. Det beräknas som produkten av den ökning av bankernas riskvägda exponeringsbelopp, som skulle ha blivit följderna av ett förändrat löptidsantagande i pelare 1, och det procentuella kapitalkravet för de aktuella exponeringstyperna.
- FI kommer att applicera löptidsgolvet i den samlade kapitalbedömningen för banker med tillstånd att använda den så kallade avancerade internmetoden. Golvet ska användas för exponeringsklassen företag.
- Metoden innehåller undantag för vissa typer av exponeringar med genuint korta löptider, där rimlig förväntan om förlängning saknas.

FI har beaktat inkomna remissynpunkter och nu formellt beslutat om löptidsgolvet, som beskrivs i denna promemoria. FI och kommer att använda löptidsgolvet i den samlade kapitalbedömningen från och med 2016. Normalt avslutas den samlade kapitalbedömningen runt det tredje kvartalet varje år för

de största företagen. FI uppskattar att löptidgolvet ökar berörda bankers kärnprimärkapitalkrav med mellan 0,2 och 0,6 procentenheter. En försiktig beräkning visar att förändringarna kan förväntas påverka företagens årliga finansieringskostnader för lån med knappt 0,02 procentenheter. Beräkningen beaktar inte förslaget undantag, som medför att påverkan blir lägre.

Innehåll

1	Introduktion.....	4
1.1	Bakgrund och syfte.....	4
1.2	Olika perspektiv på löptid.....	4
1.3	Löptid, kreditförsörjning och finansiell stabilitet.....	7
1.4	Löptid och incitament.....	8
2	Rättsliga förutsättningar.....	8
2.1	Översyns- och utvärderingsprocessen och den samlade kapitalbedömningen.....	8
2.2	Tillsynsförordningens reglering av löptid.....	9
2.3	Pelare 2 och genomlysning.....	9
2.4	Informationsinhämtning.....	10
3	Kapitalkrav inom pelare 2 avseende löptidsantaganden.....	10
3.1	Kapitalkravets utformning.....	10
3.2	Undantag från löptidsgolvet.....	14
4	Förslagets konsekvenser.....	14
4.1	Introduktion.....	14
4.2	Konsekvenser för samhället och bankernas kunder.....	15
4.3	Konsekvenser för bankerna.....	15

1 Introduktion

1.1 Bakgrund och syfte

Bankernas kapitalkrav ska beakta samtliga materiella risker deras verksamhet medför för dem själva och för det finansiella systemet. De löptider bankernas exponeringar har påverkar risken för bankerna och för det finansiella systemet.

Kapitalkraven som följer av de i tillsynsförordningen¹ detaljreglerade kapitalkravsberäkningarna, som benämns pelare 1, beaktar kontrakterad löptid². Regelverket tar inte höjd för vare sig rimliga förväntningar om förlängning av krediter, som medför att faktisk löptid ofta överstiger kontrakterad löptid, eller samhällets överordnade behov av långsiktighet i kreditförsörjningen.

Pelare 2 kompletterar de i tillsynsförordningen detaljreglerade kapitalkravsberäkningarna. Pelare 2 är samlingsnamnet för de regler som styr bankernas interna kapitalutvärdering och FI:s översyns- och utvärderingsprocess, i vilken FI:s samlade kapitalbedömning utgör en viktig del. För ytterligare beskrivning av pelare 2, se FI:s promemoria Kapitalkrav för svenska banker (FI Dnr 14-6258) och avsnitt 2 i denna promemoria.

Syftet med denna remisspromemoria är att beskriva FI:s ställningstaganden och metod för bedömning av kapitalkrav inom pelare 2 vad avser kreditexponeringars löptid. Promemorian beskriver också hur löptid beaktas i internmetoden³ och de olika risker och problem löptidsantaganden kan medföra.

I denna promemoria används begreppet banker eller kreditgivare för alla institut (banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag) som omfattas av kapitaltäckningsreglerna.

1.2 Olika perspektiv på löptid

Löptiden på en exponering kan definieras på olika sätt. Ett perspektiv är att enbart utgå ifrån kontrakterade förhållanden. Internmetoden så som den används av banker med tillstånd att använda egna LGD-värden och konverteringsfaktorer för exponeringar mot företag, institut eller nationella regeringar och centralbanker (internmetoden så som den används av dessa banker kallas i denna promemoria avancerad metod) baseras i stor utsträckning på kontraktsmässiga löptidsantaganden. Detta gäller för samtliga exponeringstyper, med vissa givna undantag, förutom hushållsexponeringar. Beräkningen av löptid regleras i detalj i tillsynsförordningen.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

² Vissa undantag finns vilka beskrivs i avsnitt 2.

³ Internmetoden används som benämning för metoden för intern riskklassificering (IRK).

Andra perspektiv på löptid beaktar olika typer av beteende- och förväntningsmässiga faktorer, så som faktisk eller förväntad förlängning och eventuellt förtida återbetalning. Perspektivet på löptid – kontraktbaserat eller förväntansbaserat – återspeglar vilka huvudsakliga risker som avses. Ett kontraktbaserat perspektiv på löptid kan vara befogat utifrån en *idiosynkratisk* syn på risk, som utgår från den individuella banken och som inte beaktar bredare risker i ekonomin eller det finansiella systemet. Även i ett idiosynkratiskt perspektiv överstiger dock ofta verklig löptid kontrakterad löptid.

Om en bredare syn på risk används, som även beaktar påverkan på det finansiella systemet, finansiell stabilitet och ekonomins behov av kreditförsörjning – vilket kan kallas en *systemisk* syn på risk – kan det vara mer lämpligt att betona ett förväntansmässigt perspektiv på löptid, med en längre tidshorisont.

1.2.1 Löptid i pelare 1

Tillsynsförordningen anger att löptid i den avancerade metoden beräknas som den vägda genomsnittliga återstående löptiden av kontrakterade betalningar, det vill säga både eventuella räntebetalningar och återbetalning av nominell belopp, utan diskontering.⁴ För räntebärande exponeringar blir då löptiden något kortare än den återstående tiden till slutlig återbetalning enligt kontrakt. I de fall kreditgivaren inte kan beräkna löptid enligt förordningens huvudregel bestäms löptid i stället som den maximala återstående tid som låntagaren har för att uppfylla dess kontraktmässiga förpliktelser fullt ut. Löptid får i kapitalkravsberäkningen inte sättas högre än fem år och med vissa undantag inte lägre än ett år. Undantag från golvet på ett år gäller för vissa specificerade exponeringstyper så som derivat och repor. Löptidsantaganden inom pelare 1 beaktar alltså inte beteendemässiga eller förväntansmässiga faktorer, som exempelvis förtida återbetalning eller förlängning av lån som inte är förutbestämda enligt kontraktsvillkoren.

Internmetoden så som den används av banker som inte har tillstånd att använda egna LGD-värden och konverteringsfaktor (den grundläggande metoden) baseras på ett fast schablonvärde för löptid på 2,5 år⁵.

1.2.2 Verklig löptid

Verklig löptid, med beaktande av beteendemässiga och förväntansmässiga faktorer, kan vara både kortare och längre än löptid som den beräknas inom pelare 1, beroende på vilka löptidspåverkande aspekter som beaktas. Kredittagare kan med kreditgivarens medgivande återbetala lån innan förfall. Lån kan också förlängas av för kreditgivaren positiva såväl som negativa faktorer.

⁴ Se artikel 162 i tillsynsförordningen och avsnitt 2 i denna promemoria för ytterligare beskrivning.

⁵ Löptid sätts till ett år för exponeringar mot repo, värdepappers- och råvarulån enligt den grundläggande metoden.

Syftet med kreditgivning till företag är ofta långsiktig rörelsefinansiering, även i fall då lånens kontrakterade löptid är kort. FI erfar att både kreditgivare och kredittagare i stor utsträckning förväntar sig att krediter ska förlängas. Verklig löptid kan därmed vara betydligt längre än som den beräknas inom pelare 1. Eftersom kreditrisk ökar med exponeringens löptid medför detta att kapitalkraven inom pelare 1 underskattar bankernas verkliga risk.

Verklig löptid kan också överstiga kontrakterad löptid när kredittagares finansiella situation försämras. I sådana situationer kan banker ha svårigheter att kräva återbetalning vid kreditens kontraktsmässiga slutdatum utan att detta i sig föranleder betydande negativa konsekvenser för kredittagaren och därmed förhöjd risk för fallissemang och kreditförluster för banken. I en sådan situation är den kontrakterade löptiden av mindre betydelse. Detta är särskilt viktigt att beakta i beräkningen av kapitalkraven eftersom dessa syftar till att ta höjd för en situation med finansiella påfrestningar i ekonomin då det inte kan förväntas att låntagare enkelt kan refinansiera sitt lån hos annan kreditgivare.

Samantaget innebär ovanstående resonemang att kapitalkraven inom pelare 1 underskattar den faktiska risken. Detta är fallet eftersom regelverket för de interna modellerna beaktar kontrakterad löptid och helt bortser ifrån de beteende- och förväntansmässiga aspekter som är av särskild vikt för kreditförsörjningen och för finansiell stabilitet, inte minst i en situation med finansiell påfrestning i ekonomin.

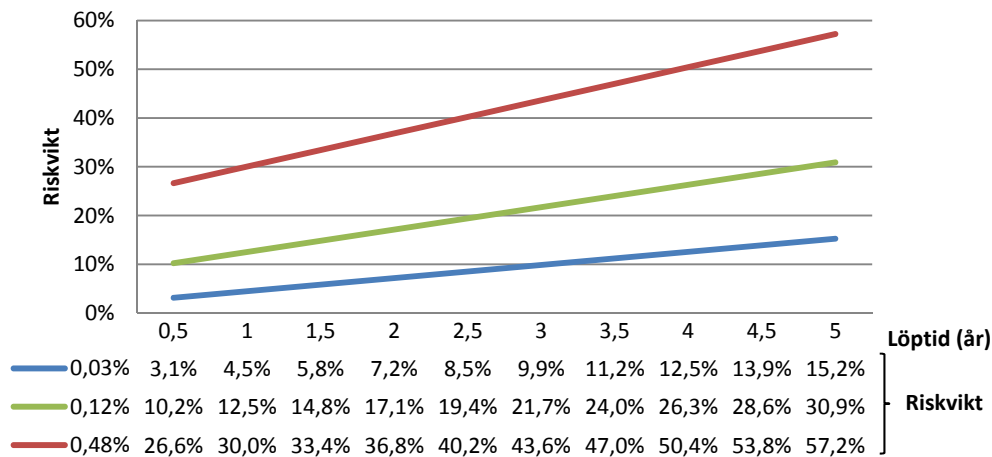
1.2.3 Illustration av löptidsantagandens konsekvenser på kapitalkravet inom pelare 1

Bankernas riskvikter är en linjär funktion⁶ av löptid (givet att övriga parametrar är oförändrade). Riskvikternas relativa känslighet mot löptidsantaganden, det vill säga riskvikternas påverkan av förändringar i löptidsantaganden relativt riskvikternas tidigvarande nivå, är högre för exponeringar med lägre PD, vilket beskrivs nedan. Detta innebär att löptidsantaganden har relativt större påverkan på banker med förhållandevis låg risk, så som de svenska storbankerna.

I diagram 1 nedan visas löptidsantagandens påverkan på riskvikterna givet tre olika nivåer på antagen sannolikhet för fallissemang (eng. Probability of Default, PD), det lägsta tillåtna värdet på PD på 0,03 procent och högre nivåer på 0,12 och 0,48 procent. Runt 75–85 procent av de svenska storbankernas företagsexponeringar ligger inom detta intervall. Diagrammet baseras vidare på ett antaget LGD-värde på 25 procent.

⁶ Vid mycket höga PD-värden är funktionen inte längre linjär.

Diagram 1: Riskvikternas känslighet mot löptidsantagande i år givet olika PD-värden

Som framgår av diagrammet ger ett halvt års kortare löptid en riskviktsreduktion på 1,3–3,4 procentenheter för exponeringar med PD på 0,03–0,48 procent.⁷ Den absoluta känsligheten är högre för exponeringar med högre PD-nivå, men i relativa termer är förhållandet det motsatta. Exempelvis har en exponering med lägsta möjliga PD på 0,03 procent (den blåa linjen i diagrammet), löptid på 3 år och LGD på 25 procent en riskvikt på 9,9 procent. En minskning av löptiden till 2,5 år minskar riskvikten med 1,4 procentenheter till 8,5 procent. För en i övriga avseenden likvärdig exponering med PD på 0,48 procent är motsvarande riskvikt 43,6 procent och minskningen 3,4 procentenheter. Den relativa minskningen i riskvikter, och därmed riskvägda exponeringsbelopp, är därmed betydligt större för exponeringen med låg PD – 14 procent minskning – än vad som är fallet med exponeringen med högre PD där minskningen är 8 procent.

Med andra ord har löptidsantagandena i de interna modellerna väsentlig påverkan på bankernas riskvägda exponeringsbelopp. Detta medför betydande konsekvenser för kapitalkraven inom pelare 1 av det faktum att löptidsantaganden inom pelare 1 beaktar kontrakterad och inte verklig löptid. Den underskattning av kapitalkraven inom pelare 1 användningen av kontrakterad löptid medför är därmed betydande för flertalet exponeringar men, som beskrivs ovan, relativt större för banker och exponeringar med låga PD-nivåer.

1.3 Löptid, kreditförsörjning och finansiell stabilitet

Samhällsekonomin påverkas av förändringar i kreditutbudet, det vill säga kreditgivares vilja och möjlighet att bevilja och förnya krediter. Samhällsekonomin känslighet mot åtstramningar i bankernas kreditförsörjning kan vara extra stor under nedgångsperioder då företagens finansiella situation

⁷ Känsligheten mot sex månaders förändring i löptidsantagandet blir som högst 3,8% enheter för PD-nivå på runt 1,4%. För PD-nivåer över 1,4% minskar riskvikternas känslighet mot löptid med högre PD-nivåer.

kan förväntas vara mer ansträngd och deras tillgång till alternativa finansieringskällor är mer begränsad.

Kapitalkraven inom pelare 1 beaktar inte samhällliga behov av långsiktig kreditgivning och påföljande behov av att banker har tillräckligt kapital inte bara för exponeringarnas kontrakterade löptid men även, då långsiktigt finansieringsbehov föreligger, för deras förlängning över konjunkturcykler.

1.4 Löptid och incitament

Reglerna för löptidsantaganden inom pelare 1 medför incitament för bankerna att förkorta kontrakterad löptid, då detta leder till lägre riskvägda exponeringsbelopp inom pelare 1. Detta kan i sin tur leda till att skillnaden mellan kontrakterad och verklig löptid, och därmed underskattningen av bankernas kapitalkrav inom pelare 1, som beskrivits i avsnitt 1.2.2 och 1.2.3 ovan, blir större med tiden om inte möjligheterna att minska kapitalkraven med kortare kontrakterade löptider begränsas.

2 Rättsliga förutsättningar

2.1 Översyns- och utvärderingsprocessen och den samlade kapitalbedömningen

Pelare 2 är samlingsnamnet för de regler som styr företagens interna kapitalutvärdering och FI:s översyns- och utvärderingsprocess, i vilken FI:s samlade kapitalbedömning utgör en viktig del. Den samlade kapitalbedömningen är beteckningen för FI:s bedömning av enskilda företags risker och kapitalkrav, och beaktar både risker som täcks av pelare 1 och sådana som inte gör det. Bestämmelser om översyns- och utvärderingsprocessen finns i artiklarna 97–101 i kapitaltäckningsdirektivet.

Regeringen har i 9 § förordningen (2014:993) om särskild tillsyn och kapitalbuffertar föreskrivit att FI i sin tillsyn ska följa bestämmelserna i artiklarna 97–101 i kapitaltäckningsdirektivet. I artikel 97 i direktivet anges bland annat att de behöriga myndigheterna på grundval av denna översyn och utvärdering ska fastställa om den kapitalbas som institutet förfogar över är tillräcklig för att täcka institutets risker, den så kallade samlade kapitalbedömningen. Bedömningen utgår från en allsidig analys av banken och omfattar alla krav enligt kapitaltäckningsdirektivet och tillsynsförordningen. Kapitaltäckningsdirektivet nämner specifikt de risker som täcks av pelare 1 och vissa risker som inte täcks av pelare 1 i artiklarna 74–87.

I artikel 73 i kapitaltäckningsdirektivet finns ett krav på att instituten ska ha infört sunda, effektiva och heltäckande strategier och processer för att fortlöpande värdera och upprätthålla internt kapital som till belopp, slag och fördelning enligt deras uppfattning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som de är eller kan bli exponerade för. Artikel 73 behandlar

bankens *interna* kapitalutvärdering, till skillnad från FI:s samlade kapitalbedömning, och berörs därför inte närmare i denna promemoria.

2.2 Tillsynsförordningens reglering av löptid

Reglerna för hur löptid ska bestämmas i internmetoden återfinns i artikel 162 i tillsynsförordningen. Banker som inte har tillstånd att använda egna LGD-värden och konverteringsfaktorer för exponeringar mot företag, institut och nationella regeringar och centralbanker ska ange en löptid på 0,5 år för exponeringar till följd av repor eller värdepappers- eller råvarulån och 2,5 år för alla andra exponeringar enligt artikel 162.1.⁸

Banker som har tillstånd att använda egna LGD-värden och konverteringsfaktorer för exponeringar mot företag, institut och nationella regeringar och centralbanker (den avancerade metoden) ska ange löptid enligt artikel 162.2. Enligt artikel 162.2(a) ska banker ange en löptid avseende exponeringar med fastställt betalningsflödesschema som motsvarar den vägda genomsnittliga återstående löptiden, där det lägsta och högsta möjliga värdet är ett år och fem år, respektive, med vissa undantag avseende bland annat exponeringar mot derivat och repor enligt punkter (b) –(e). För andra exponeringar och sådana där fastställt betalningsflödesschema saknas ska löptid enligt artikel 162.2(f) anges till den maximala återstående tid som gäldenären får ta i anspråk för att uppfylla kontraktsförpliktelseerna fullt ut, förutsatt att detta är minst ett år.

Den europeiska bankmyndigheten Eba har vidare klargjort att den vägda genomsnittliga löptiden enligt artikel 162.2(a), och exempelvis inte den maximala återstående löptiden för gäldenären enligt 162.2(f), även ska användas för exponeringar som kan förnyas, såtillvida att gäldenären inte kan kräva sådan förlängning.⁹

2.3 Pelare 2 och genomlysning

Bestämmelsen om särskilt kapitalbaskrav i 2 kap. 1 § tillsynslagen ger FI rätt att besluta att en bank ska ha ett kapitalbaskrav utöver den minimnivå som annars gäller (det vill säga utöver vad som krävs enligt tillsynsförordningen och lagen 2014:966 om kapitalbuffertar). FI har rätt att besluta om ett särskilt kapitalbaskrav om FI i samband med en översyn och utvärdering anser att det behövs för att täcka risker som banken är eller kan bli exponerat för och risker som banken utsätter det finansiella systemet för. Beslut om ett särskilt kapitalbaskrav kan dessutom fattas om banken inte uppfyller, eller det är sannolikt att institutet inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla,

⁸ Detta gäller såtillvida behörig myndighet inte har beslutat att banker som avses här ska använda metoden som följer av artikel 162.2, dvs samma metod som används av banker som har tillstånd att använda egna LGD-värden och konverteringsfaktorer för exponeringar mot företag, institut och nationella regeringar och centralbanker.

⁹ Se Eba Single Rulebook Q&A, 2013_687 (http://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa/-/qna/view/publicId/2013_687).

kraven i 6 kap. 1–3, 4 a, 4 b och 5 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) eller 8 kap. 3–8 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVM). FI har i kapitalkravspromemorian behandlat det särskilda kapitalbaskravet och FI:s samlade kapitalbedömning.

FI har i 2 kap. 1 § tillsynslagen getts möjlighet att besluta om ett särskilt kapitalbaskrav som är bankspecifikt, vilket skulle kunna betyda att FI inte kan lämna ett generellt besked om sin riskbedömning. Det är emellertid så att vissa risker som inte täcks av pelare 1 är gemensamma för alla banker med den typ av exponeringar som det då är fråga om. Genom att FI utvecklar metoder och en generell bedömningspraxis säkerställs likabehandling av bankerna.

Regeringen betonar i prop. 2013/14:228 s. 229 vikten av att den så kallade pelare 2-processen är transparent. Av 3 § förordningen om särskild tillsyn och kapitalbuffertar framgår även att FI på sin webbplats ska tillhandahålla de allmänna kriterier och metoder som tillämpas vid översyns- och utvärderingsprocessen. FI har som ambition att remittera och publicera de bedömningsmetoder som används inom pelare 2-processen. Finansinspektionen har tidigare publicerat metoder för tre specifika risktyper.¹⁰

2.4 Informationsinhämtning

FI har inom ramen för sin tillsynsverksamhet möjlighet att begära in uppgifter från enskilda banker (se bland annat 13 kap. 3 § LBF och 6 kap. 1 § tillsynslagen).

3 Kapitalkrav inom pelare 2 avseende löptidsantaganden

3.1 Kapitalkravets utformning

3.1.1 FI:s ställningstagande

I bedömningen av bankernas kapitalkrav inom pelare 2 kommer FI att tillämpa antagandet att löptiden för kreditexponeringar aldrig understiger 2,5 år. Det kapitalkrav som detta antagande ger upphov till beräknas genom att den ökning i riskvägt exponeringsbelopp som skulle uppstå om bankerna fastställt en minsta möjliga löptid på 2,5 år i riskviktsberäkningen, enligt internmetoden, multipliceras med bankens procentuella kapitalkrav för de berörda exponeringstyperna. Med det procentuella kapitalkravet avses både minimikapitalkravet på 8 procent och samtliga buffertkrav som tillkommer för företaget, förutom det kontracykliska kapitalbuffertkravet¹¹.

FI avser att tillämpa löptidsantagandet i bedömningen av kapitalkrav inom pelare 2 för banker med tillstånd att använda den avancerade internmetoden,

¹⁰ Se promemorian FI:s metoder för bedömning av enskilda risktyper inom pelare 2, FI-Dnr 14414 (http://www.fi.se/upload/43_Utredningar/40_Skrivelser/2015/pelare2-metoddokument-2015-05-08.pdf).

¹¹ Jämför avsnitt 2.7.2 avseende ställningstagandet gällande Typ av kapital i kapitalkravspromemorian.

det vill säga banker som har tillstånd att använda egna estimat för LGD-värden och konverteringsfaktorer. FI avser att applicera löptidsantagandet på exponeringsklassen företag.

3.1.2 Inkomna synpunkter avseende FI:s ställningstagande

FI har tagit emot synpunkter från Företagarna, Handelsbanken, Nordea, Näringslivets Regelnämnd, SEB, Swedbank, Riksbanken, Riksgälden och Svenskt Näringsliv. Dessa redovisas nedan.

Sparbankernas Riksförbund har inget att erinra mot förslaget. Bokföringsnämnden, Revisorsnämnden och Svenska Bankföreningen har valt att inte yttra sig i frågan.

Riksbanken stödjer FI:s förslag. Banken framför att det svårt att se att löptiderna i praktiken har blivit kortare, trots att de genomsnittliga löptiderna som bankerna använder i kapitalkravsberäkningarna har minskat för vissa exponeringar.. Riksbanken delar FI:s bedömning att detta riskerar att underskatta den risk som exponeringarna ger upphov till och att bankernas kapitalkrav därmed blir alltför låga. Riksbanken framför fler tveksamheter kring bankernas interna modeller, exempelvis att dessa inte fångar strukturella sårbarheter och risker som kan finnas i banksystemet som helhet.

Riksgälden stödjer FI:s föreslagna åtgärder och delar FI:s principiella syn att riskbaserade kapitalkrav – grundade på bankernas skattningar av riskerna i den egna verksamheten – i grunden är bra för den finansiella stabiliteten och de finansiella marknadernas funktionssätt. Riksgälden framhåller att detta förutsätter att bankernas beräkningar görs utifrån försiktiga principer och baseras på välgrundade och realistiska uppskattningar av de faktiska riskerna.

Företagarna avstyrker förslaget och framför att ökade kapitalkrav minskar bankernas lönsamhet för företagsutlåning, vilket riskerar att förstärka trenden med minskad tillväxt i den exponeringstypen. Enligt Företagarna är makroekonomiska risker utifrån ett finansiellt stabilitetsperspektiv i första hand relaterade till hushållsexponeringar. Därför anser intresseorganisationen inte att ytterligare kapitalkrav för företagsexponeringar är motiverade. Företagarna anser att det skapas onödiga och omotiverade förändringar i det svenska regelverket om Sverige föregår kommande EU-gemensam och internationell reglering av internmetoden. Vidare efterfrågar Företagarna en bredare analys av förslagets konsekvenser.

Handelsbanken, Nordea och SEB (i detta stycke ”bankerna”) avstyrker förslaget. Bankerna framför att löptidsrisk definieras i pelare 1 och att riskerna som löptidsantaganden är associerade med också beaktas i pelare 1. Därför anser bankerna att det inte är motiverat med kapitalkrav för löptidsantaganden inom pelare 2. Bankerna framhåller också att löptidsrisk inte är en risk för bankerna, då de inte har någon skyldighet att förnya krediter efter att de löpt ut. Slutligen framför bankerna att även risken att sämre krediter inte kan

återbetalas vid den kontrakterade löptidens slut också beaktas i pelare 1. Bankerna ger också förslag på vilka exponeringar som de anser bör undantas från löptidsgolvet.

Swedbank anser att FI:s förslag på löptidsgolv skulle medföra att kapitalkraven för banker, som använder avancerad internmetod, skulle komma att baseras på genomsnittliga löptider som väsentligt överstiger den fasta löptid som anges i den grundläggande internmetoden. *Swedbank* framför vidare att löptidsantagandet enligt grundläggande internmetod är avsedd som ett konservativt genomsnitt för en normal kreditportfölj. *Swedbank* föreslår därför att löptidsgolvet bör vara 2 år i stället för 2,5 år. *Swedbank* föreslår också definitioner och undantag för de exponeringar som löptidsgolvet bör appliceras på. Slutligen poängterar *Swedbank* att FI inte specificerat med vilka kapitalslag det tillkommande kapitalkravet inom pelare 2 ska täckas och utgår från att detta ska ske på samma sätt som beskrivs i kapitalkravspromemorian, och att effekten av löptidsgolvet inte ska påverkas av den kontracykliska kapitalbufferten.

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget och framför att exponeringar med kortare löptider faktiskt har lägre risk och att förslaget skulle få en oproportionellt stor påverkan på kostnaderna för företag med genuint korta finansieringsbehov. *Svenskt Näringsliv* anser också att förslaget sannolikt skulle få oavsedda konsekvenser eftersom det kan vara svårt att på förhand definiera ändamålsenliga undantag. *Svenskt Näringsliv* efterfrågar vidare en analys av konsekvenserna för näringslivets finansieringsvillkor.

3.1.3 Skälen bakom ställningstagandet

Som förklaras i avsnitt 1.2 och 1.3 ovan bedömer FI att löptidsantaganden inom pelare 1, för banker som använder den avancerade metoden för beräkning av kapitalkrav, medför en underskattning av riskvikterna och därmed av kapitalkraven. Anledningen till detta är att verklig löptid i normalfallet är längre än den löptid som beaktas i pelare 1. FI delar förvisso vissa av remissinstansernas åsikter om att löptid, och merparten av de risker dessa medför för de enskilda bankerna, definieras i pelare 1. För FI är det emellertid klart, vilket beskrivs i detta avsnitt, att faktisk löptid är väsentligt längre.

Längre faktiska löptider medför högre risk. Bankernas möjligheter att, i normala fall, inte förnya eller förlänga lån även om låntagare förväntar sig det eliminerar, enligt FI:s bedömning, inte denna tillkommande risk och det större kapitalbehov det innebär. Som beskrivs i avsnitt 1.2.3 blir underskattningen av kapitalkraven i pelare 1 proportionellt större för banker med låg risk, inte minst svenska banker, på grund av riskviktsformelns konstruktion. Löptidsantaganden inom pelare 1 medför också incitament för bankerna att förkorta kontrakterad löptid, oavsett verklig löptid och förväntningar om förlängning. FI har i sitt tillsynsarbete sett tecken på att banker i vissa fall successivt förkortat sina kontrakterade löptider, vilket har haft en viss – begränsad men märkbar – påverkan på deras kapitalkrav. FI anser att sådana

incitamentseffekter är olämpliga eftersom de kan medföra att skillnaderna mellan löptidsantaganden som används inom pelare 1 och verklig löptid blir ännu större, och att underskattningen av kapitalbehoven inom pelare 1 därmed också blir större.

Samhällets behov av stabil kreditförsörjning, och de risker som kan uppstå om banker inte längre skulle förlänga krediter såsom kredittagare rimligtvis kan förvänta sig, beaktas inte heller inom pelare 1. Banker bör ha rimligt effektiva incitament till långsiktig kreditgivning för att minska risken för alltför kraftig kreditåttstramning i ekonomiska nedgångsperioder. Kapitalkraven bör därför även beakta behovet av att bankerna har kapital för att tillhandahålla kreditutrymme till kunder på sikt och över rimliga konjunkturcykler. De incitament för att förkorta kontrakterad löptid, som regelverkets avancerade metod för beräkning av kapitalkrav medför, kan också förstärka de finansiella stabilitetsriskerna.

Det som beskrivs ovan motiverar enligt FI:s bedömning ytterligare kapitalkrav inom pelare 2. Olika metoder skulle kunna användas för att beakta dessa risker och osäkerheter. Exempelvis skulle en metod kunna baseras på specifika antaganden om verklig löptid för varje exponering eller exponeringstyp, och därmed beakta rimliga förväntningar och sannolikhet för förlängning. FI bedömer för tillfället att en enkel metod i linje med den som presenteras i denna promemoria är tillräcklig. Valet av löptid på 2,5 år baseras på schablonvärdet för löptid i den grundläggande internmetoden. En mer exakt och systematisk uppskattning av verklig löptid skulle bli betydligt mer komplicerad, och allmänt vedertagna metoder för detta saknas. De kapitalkravseffekter som den föreslagna metoden medför bör enligt FI:s bedömning åtminstone motsvara merparten av den ökning i bankernas kapitalkrav som en mer sofistikerad metod för att skatta av verklig löptid skulle ge upphov till.

FI avser att utgå från att löptiden aldrig understiger 2,5 år i den samlade kapitalbedömningen för banker som använder en avancerad metod. De banker som i dag har FI:s tillstånd att använda en avancerad metod är Nordea, Handelsbanken, SEB och Swedbank. FI har särskilt begrundat Swedbanks remisskommentar att ett löptidsgolv på 2,5 år medför att kapitalkraven för banker som använder en avancerad internmetod kommer att baseras på väsentligt längre genomsnittliga löptider än för banker som använder en grundläggande metod. FI delar dock inte Swedbanks bedömning att löptidsfaktorn på 2,5 år är ett konservativt genomsnitt av löptid för en normal kreditportfölj. Detta eftersom de genomsnittliga löptiderna för flera banker som använder en avancerad internmetod överstiger 2,5 år och eftersom löptidsfaktorn endast återspeglar den kontraktuella löptiden, inte den verkliga. FI noterar också att den grundläggande internmetoden kompenserar för en förhållandevis låg löptidsfaktor med, för normala svenska förhållanden, betydligt mer försiktiga, fasta LGD-faktorer.

FI ser endast behov av löptidsgolv för företagsexponeringar. Kapitalkraven för hushållsexponeringar beaktar inte löptidsantaganden. Exponeringar mot institut är enligt FI:s bedömning i normalfallet relativt kortfristiga även om man beaktar beteendemässiga aspekter och utan samma behov av och förväntan om förlängning.

3.2 Undantag från löptidsgolvet

FI medger undantag för löptidsgolvet avseende exponeringar med genuint korta löptider, där rimlig förväntan om förlängning inte förekommer. FI har beaktat vissa av bankernas remissförslag i detta avseende.

Utöver de undantag som specificeras i tillsynsförordningen beviljar FI undantag från löptidsgolvet för följande exponeringstyper i de fall dessa har kontrakterade löptider på mindre än 2,5 år och om ingen rimlig förväntan om förlängning föreligger:

- Lån för följande tre specificerade ändamål:
 - specifik finansiering av export av varor och tjänster (exportkredit)
 - bryggfinansieringar med en kontrakterad löptid på maximalt 12 månader. Undantag medges dock inte för eventuell del av bryggfinansiering som avses överföras till fortsatt finansiering via bankens balansräkning. Undantag medges inte heller för så kallade ”back-up-faciliteter”
 - lån av icke-revolverande karaktär med fakturor som säkerhet.
- Bankgarantier med slutdatum inom 2,5 år från utställandet utan möjlighet till omläggning eller förlängning
- Byggnadskreditiv
- Remburser

4 Förslagets konsekvenser

4.1 Introduktion

FI har uppskattat de sannolika konsekvenserna för bankerna av löptidsgolvet som det beskrivs i denna promemoria. Beräkningarna tar inte hänsyn till de undantag som specificeras i avsnitt 3.2 och därmed kan de redovisade beräknade kostnaderna överstiga de förväntade faktiska konsekvenserna av löptidsgolvet när detta genomförts fullt ut av bankerna. FI har också gjort vissa bedömningar och överslagsberäkningar vad gäller konsekvenserna för samhällsekonomin och för bankernas företagskunder.

4.2 Konsekvenser för samhället och bankernas kunder

De kostnader som högre kapitalkrav medför för företagen, i form av höjda finansieringskostnader, baseras nödvändigtvis på många antaganden. Beräkningar som utgår från att högre kapitalkrav inte påverkar bankernas kostnader för finansiering och kapital kan betraktas som klart försiktiga. Detta eftersom högre kapitalisering minskar risken, inte minst för bankernas kreditgivare, vilket bör medföra lägre kostnader för bankerna.

Med det försiktiga antagandet att högre kapitalkrav *inte* minskar bankernas kostnad för finansiering och kapital, och att bankerna vältrar över den totala kostnadsökningen på kunden, bedömer FI att en antagen kapitalkravshöjning på 0,4 procentenheter kärnprimärkapital och 0,1 procentenheter övriga kapitalbasinstrument förväntas leda till en ökning av bankernas marginaler på utlåningen och därmed en årlig kostnadsökning för företagskunderna på knappt 0,02 procentenheter före skatt. FI noterar att de slutliga kapitalkraven sannolikt kommer att vara lägre än så eftersom beräkningarna inte tar hänsyn till de undantag som specificeras i avsnitt 3.2.

4.3 Konsekvenser för bankerna

Exakta beräkningar är svåra att göra innan förändringarna har genomförts i bankernas interna modeller. FI:s beräkningar beaktar inte påverkan av de undantag från löptidsgolvet som specificeras i avsnitt 3.2, och kan därför betraktas som försiktiga.

Ett löptidsgolv på 2,5 år förväntas öka berörda bankers totalkapitalkrav med 0,2–0,7 procentenheter. Den genomsnittliga påverkan på totalkapitalkravet blir 0,5 procentenheter.

Påverkan på kärnprimärkapitalkravet blir i genomsnitt 0,2–0,6 procentenheter, med en genomsnittlig ökning på 0,4 procentenheter. Detta motsvarar 1–4 procent av bankernas nuvarande totala kapitalkrav.

Diagram 2. Påverkan på bankernas total- och kärnprimärkapitalkrav inom pelare 2

